

FATABUREN

Medlemsblad för Föreningen Auktoriserade Translaterer

Årgång 18

Februari 2007

nr 1

Ansvarig utgivare: Adolf Dahl

2007 års första Fatabur innehåller en hel del som vi tror är av intresse, bl.a.:

- Information om nya och avgående medlemmar och medlemsluncher
- Rapport från möte med Kammarkollegiets ledning
- Rapport från julmötet med Transvoice och Botkyrka tolkförmedling
- Statistik över besök på hemsidan
- FAT:s nya annonskampanj
- Framgångsrika åtgärder mot felaktigheter i Internetannonser
- Utredning med förslag om nytt tolk- och översättarregister
- Svar från NOU (Nämnden för offentlig upphandling)
- Uppföljning av RPS-avtalet

Av naturliga skäl handlar Fataburen ofta om händelser i Stockholmsregionen, men vi skulle välkomna material från medlemmar i andra delar av landet! Det gäller inte minst händelser på ”marknaden” som på ett eller annat sätt kan beröra oss alla. Skicka gärna era bidrag till redaktionen; adress ke_wallin@telia.com eller ring 018 30 16 58.

ÅRSMÖTE

den 24 mars kl. 13.00

i Alla kvinnors hus

Svartensgatan 3, Stockholm

Henrik Nilsson från TNC och kommer att berätta från ”terminologivärlden”.

Definitiv kallelse kommer tillsammans med möteshandlingarna men skriv in dagen i almanackan redan nu!

OBS: Glöm inte skicka in förslag till mottagare av årets Grodpris!

NYA OCH AVGÅENDE MEDLEMMAR

Vid styrelsemötet 2006-11-09 invaldes **Elizabeth Nilsson**, Saltsjö-Boo (auktoriserad till engelska) som medlem.

Vid styrelsemötet 2007-01-21 behandlades och beviljades begäran om utträde från vår medlem **Kaj Risberg** (auktoriserad från tyska och polska). Ansökan beviljades.

Vi hoppas på flera nya medlemmar nu när resultaten från KK-proven börjar komma.

MEDLEMSLUNCHER

Stockholm: Årets första medlemslunch den 9 januari samlade åtta medlemmar till trevlig samvaro. Nästa lunch äger rum **tisdagen den 6 mars**.

Malmö/Lund: Nästa lunch äger rum den **13 februari kl. 13.00** på restaurang "Vår tids mat", Baltzarsgatan 21. Anmälan till Dagny Persson, dagny.persson@dp-oversattningar.se.

BESÖK HOS KAMMARKOLLEGIET 27 NOVEMBER 2006

Med anledning av att vår skyddade yrkestitel används i olika sammanhang på sätt som vi anser vara felaktiga, begärde FAT i november ett möte med KK:s nya generaldirektör för att höra vad KK kan göra för att sanera marknaden. Vi fick ett snabbt och positivt svar och mötet ägde rum den 27 november. I mötet deltog även representanter från STOF; auktoriserade tolkar har i stort sett samma problem som vi. Förutom **generaldirektör Claes Ljung** träffade vi **chefsjuristen Bertil Kallner** och **enhetschefen Kerstin Björkholm**. Från FAT:s sida tog vi i första hand upp frågan om vad KK kan göra för att skydda vår yrkestitel och för att påverka offentliga upphandlingar som ofta utformas på ett sätt som direkt missgynnar våra medlemmar.

När det gällde titeln berättade Kerstin Björkholm att KK på Televerkets tid brukade få information om annonser som skulle placeras under rubriken "auktoriserad translator" i telefonkatalogerna och därmed kunde kontrollera att inga obehöriga smög sig in. Rubriken finns kvar, men den gamla rutinen är borta och det finns numera ingen som helst kontroll – utöver den som FAT och de auktoriserade translatorerna själva kan göra när katalogerna väl kommit ut.

När det gäller myndigheters upphandlingar har KK inget inflytande eftersom varje myndighet är självständig. KK:s förteckning skickas ut till ett stort antal myndigheter varje år men därutöver förekommer inga särskilda åtgärder för att uppmärksamma myndigheterna på vad auktorisationen innebär.

KK kunde inte utlova något generellt stöd, men om FAT planerar egna åtgärder i dessa eller närliggande frågor och vänder sig till KK med önskemål om insatser kommer man att pröva möjligheterna från fall till fall.

Vi är verkligen avundsjuka på auktoriserade och godkända revisorer som har både särskild lagstiftning (aktiebolagslagen) och en egen myndighet till sitt försvar!

FAT har nyligen fått kännedom om att Kammarkollegiet vänt sig till ett av de företag som i sin annons hos Eniro uppgivit *Tillförlitlighet: Auktoriserad translator*, FAT och påpekat att företag inte kan vara auktoriserade (se vidare nedan.)

Med anledning av förvirringen kring begrepp som "auktoriserad översättare", "certifierad översättare" och "diplomerad översättare" har FAT nu skrivit till KK och bett att få myndighetens syn på dessa titlar. För potentiella kunder är det säkert svårt att se någon större skillnad. Än värre riskerar det dessutom att bli om det tolk- och översättarregister som föreslagits i en utredning som överlämnades till utbildningsdepartementet i december blir verklighet (se nedan).

Internet öppnar oerhörda möjligheter till informationsspridning men skapar också problem. Enligt uppgift säljer annonsföretag sökorden "auktoriserad translator" till de annonsörer som betalar bäst, oavsett vilka de är och utan hänsyn till vilken verksamhet som bedrivs. Det betyder alltså att den som söker på "auktoriserad translator" då först får upp företag som köpt dessa sökord. Även denna fråga har tagits upp med KK. Det är rimligen inte olagligt att köpa sökord, men är det verkligen lagligt att sälja en skyddad yrkestitel? Vi ser med spänning fram emot KK:s svar.

JULMÖTET 7 DECEMBER 2006

Ett 30-tal medlemmar hörsammade FAT:s kallelse till julmöte. Vi hade bjudit in **Rafael Bermejo** från **Transvoice** och **Botkyrka tolkförmedling** som ställde upp med **Reijo Kittilä**. Transvoice ägs av Transcom Worldwide SA (Luxemburg) som i sin tur ingår i Kinnevikskoncernen. Botkyrka tolkförmedling drivs i kommunal regi.

Rafael Bermejo berättade att man år 2004 beslutade gå in på språkmarknaden och började förvärva olika tolkförmedlingar (se Fataburen 3/2006). De förmedlingar som nu ingår i Transvoice AB har en sammanlagd omsättning på 80 miljoner kronor och den överlägset största är Stockholms tolkförmedling. Ett projekt tidigare under 2006 för att hantera översättningar för alla Transcoms företag stupade på att man ännu inte har kompetens för det, men den håller på att byggas upp. Inom Transvoice/-Transcom diskuteras nu någon form av intern certifiering med anledning av de specifika kompetenskrav som gruppens företag ställer.

I juni 2006 startades processen för att ISO 9000-certifiera Stockholms tolkförmedling. På frågan om i vilken utsträckning en ISO-certifiering garanterar översättningar med kvalitet betonade Rafael att certifieringen i första hand handlar om riskhantering och att översättningar av dålig kvalitet medför risker som måste förebyggas. Den process som certifieras bör därför omfatta åtgärder för att förebygga sådana risker. (Frågan är förstas hur?) Verksamheten domineras emellertid fortfarande av tolkförmedling.

Flera av de närvarande medlemmarna kritiserade bristen på information i samband med Transvoices köp av Stockholms tolkförmedling, som gjordes i februari 2006. Flera av dem hade under många år haft ett nära och gott samarbete med förmedlingen men det avbröts utan vidare. Translatorerna fick ingen som helst information om anledningen till detta, inte ens när de själva tog kontakt för att få klarhet. Rafael Bermejós hänvisning till att börsnoterade företag inte i förväg får sprida information om förvärv mötte ingen större förståelse; det har funnits gott om tid att informera alla medarbetare efteråt men det har fortfarande inte skett.

Reijo Kittilä, affärsområdeschef för Botkyrka tolkförmedling, berättade att förmedlingen drivits i kommunal regi sedan år 1972 och i första hand sysslar med förmedling av tolkar. Ungefär hälften av invånarna i Botkyrka kommun är födda utanför Sverige eller har föräldrar som är det, vilket medför ett stort behov av tolkning. Verksamheten bedrivs utan kommunala anslag.

På senare år har man också kommit att förmedla översättningar eftersom de ofta efterfrågas i samband med tolkuppdrag. Beställarna är inte medvetna om att tolkning och översättning är två skilda aktiviteter som utförs av två olika yrkesgrupper. Efter kontakter med andra kommuner, privata byråer och en del translatorer omstrukturerades därför översättnings-servicen år 2003. Man skickade också ut en intresseförfrågan till translatorerna och fick många anmälningar. Under senare år har antalet översättningsuppdrag ökat betydligt även om tolkförmedlingen fortfarande dominerar.

För språk där det finns auktoriserade translatorer anlitas alltid dessa och det motsvarar ca 80 procent av alla uppdrag. Förmedlingen har byggt upp goda kontakter med ett antal translatorer och samarbetar i första hand med dem. Språken har delats in i tre grupper (A, B och C) med olika taxor. Auktoriserade translatorer får högre ersättning än andra översättare. Botkyrka tolkförmedling använder sig inte av några egna stämplat.

På fråga om certifiering av tolkförmedlingar berättade Reijo att Botkyrka tolkförmedling arbetar för att bli FR2000-certifierad, vilket medför en typ av kvalitetskontroll. Förmedlingen ger service även till beställare utanför kommunen, vilket är en förutsättning för dess överlevnad. Frågan om hur detta förhåller sig till kommunallagen väntas bli avgjord i

samband med de tre mål mot Tolkcentralen som för närvarande behandlas av länsrätten i Göteborg.

Kommentar:

FAT har haft kontakt med Länsrätten och målen skulle enligt uppgift avgöras under januari 2007, men så har uppenbarligen inte skett.

Av data om Transvoice framgår att företaget till nio procent ägs av "Information & Opinion Rafael Bermejo AB".

FR2000, certifieringen som är aktuell för Botkyrka tolkförmedling, är "certifiering av verksamhetsledning för alla organisationer, stora som små". Systemet utgår från ISO9001, ISO14001 och SS 62 40 70 samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS2001:1) och Räddningsverkets allmänna råd om systematiskt brandskyddsarbete (SRVFS 2004:3). De grundläggande värderingarna är "nöjd kund", "affärsmässighet" och "kompetenta och motiverade medarbetare". FR2000 utarbetades ursprungligen av Företagarna. (Mer information finns på www.fr2000.org)

Certifieringar verkar förtroendeingivande men man ska komma ihåg att de är tjänster som saluförs precis som allt annat på marknaden. Säljargumenten för FR2000 är att den modellen är enklare och billigare än "ISO-världen".

STATISTIK OM FAT:s HEMSIDA

Ny statistik för hemsidan under perioden 7/12 2006 – 25/1 2007 visade totalt 78 387 "hits"! Av oförklarlig anledning var antalet i december överlägset störst på Luciadagen, den 13:e! (Kan någon komma på en förklaring?) I januari gjordes flest besök den 8-10, 12, 16 18-19 och 22-23 Den fil som laddades ner flest gånger var Fataburen 3/2006.

Det största antalet besökare kom, inte oväntat, från Sverige, med USA på god andraplats och Kina på tredje. Totalt 50 länder över hela världen finns med på listan. Av de besökare som kommit till hemsidan via någon sökmotor har allra flest kommit via Google och bara ett fåtal via Eniro. Statistiken talar till och med om att de allra flesta besökarna använde sig av Internet Explorer 6 och Windows XP! Storebror ser oss...

Det lönar sig att finnas med på vår hemsida! Glöm inte att anmäla alla ändringar så att uppgifterna alltid är korrekta – och glöm inte att betala medlemsavgiften...

OBS: Alla som fortfarande inte betalt medlemsavgiften för år 2005 kommer att tas bort från hemsidan (och kan komma med igen när avgiften betalts).

ANNONSKAMPANJ

För år 2007 har styrelsen beslutat om en annonskampanj i två tidskrifter – Advokaten och Jusektidningen. Advokaten utkommer med nio nummer/år och når 6 900 läsare. Juseks tidning går ut till förbundets 75 000 medlemmar - jurister, civilekonomer, systemvetare, personalvetare och samhällsvetare. Vi når alltså många olika yrkesgrupper och potentiella beställare av översättningar. FAT:s annonser ska förekomma under hela året och huvudsyftet är att "nöta in" vår logga och det faktum att vi finns! Budskapet i annonserna kommer att variera, men med betoning på vår beprövade kompetens, lagstadgade tystnadsplikt, tillgänglighet via webbsidan och fördelarna med direktkontakt.

Effekterna av annonser är alltid svåra att mäta. Vi ber alla medlemmar som får nya kunder att fråga dem vilken väg de kommit.

(Det är ju också ett bra sätt att kontrollera ev. egen annonsering.)

Informera gärna styrelsen om resultatet en gång/månad eller så.

ÅTGÄRDER MOT FELAKTIGA ANNONSER

På senare tid har vi upptäckt att översättningsförmedlingar i sin annonsering hos Eniro uppger *Tillförlitlighet: Auktoriserad translator, FAT*. Även om detta visar titelns betydelse, kan företag varken vara auktoriserade eller medlemmar i FAT, men det vet sällan potentiella kunder.

För flera år sedan drev FAT ett mål i marknadsdomstolen mot Invandrarverket som stämplade sina översättningar med en slags ”myndighetsstämpel”. FAT vann målet med hjälp av advokat Giovanni Gozzo i Stockholm. Eftersom han redan har kännedom om FAT och auktorisationsfrågorna beslutade styrelsen ta förnyad kontakt med honom. Vid ett möte den 22 november fann advokat Gozzo att den här typen av annonsering inte är ”renommésnyltning”, som vi trott, utan ”vilsledande marknadsföring” som är förbjuden i lag. Han har därefter skrivit till tre av företagen, Semantix, Interverbum och Gothia Translations AB, med gott resultat. Samtliga har lovat ändra sin annonsering. Som nämnts ovan har ju också Kammarkollegiet agerat i ett brev till Semantix.

De nämnda företagen är inte ensamma om att använda sig av den här ”tillförlitlighetsfrasen” och vi diskuterar nu fortsatta åtgärder. Styrelsen vill betona att frasen inte heller bör användas av företag som ägs och drivs av auktoriserade translatorer.

Vi fortsätter be medlemmarna att bevaka lokala kataloger/webbsidor och antingen själva påtala fel eller skicka in uppgifter om dem till styrelsen.

YTTERLIGARE EN KOMMUNAL TOLKFÖRMEDLING UPPKÖPT

I december 2006 såldes Uppsala tolkförmedling. Köpare var Semantix – Transvoice hade också lagt ett bud men det avvisades. Förmedlingens personal och tolkar blev tagna på sängen; de kallades till ”ett viktigt möte” och några av dem trodde det gällde julfest... Kommunens motivering till försäljningen var att förmedlingen gick med förlust; man hänvisade även till att verksamheten stred mot kommunallagen... Kommunen brukar tala vackert om att främja lokal företagsamhet, men det gällde tydligen inte i detta fall.

NYTT TOLK- OCH ÖVERSÄTTARREGISTER - YTTERLIGARE FÖRVIRRING???

I december överlämnade utredarna Stig Lundström och Kerstin Svensson förslag till ett nytt, nationellt tolk- och översättarregister till Utbildningsdepartementet. Uppdraget var ett tillägg till den tidigare utredningen om tolkutbildning (*Tolkutbildning – nya former för nya krav*, SOU 2005:37). Den nya rapporten har rubriken *Förbättrad tolkservice, språktest för tolkar, nationellt register, statistik* (Ds 2006:24) och intresserade kan hämta hem den från regeringens hemsida, www.regeringen.se (klicka på ”publikationer” och skriv in Ds 2006:24).

Idén om tvåspråkighetstest och ett nationellt register över alla verksamma tolkar kommer bl.a. från Norge, där det finns ett liknande register (www.tolkportalen.no). Kammarkollegiet har inte haft någon insyn i denna nya utredning men deltog tillsammans med STOF i en ”hearing” i början av december. Det visade sig att det föreslagna registret också var tänkt att omfatta konferenstolkar och translatorer (men inte andra översättare). Registret skulle ange de registrerades kvalifikationer, allt från auktorisation till enbart tvåspråkighetstest (för tolkar). Syftet skulle vara att ge tolkanvändarna överblick över aktiva tolkar och deras kvalifikationer. Kammarkollegiet förhåller sig avvaktande till förslaget och fortsätter med sina register över auktoriserade tolkar och översättare enligt sitt uppdrag. Man ser med oro på risken för att intresset för auktorisationsprov kan komma att minska om det går att bli registrerad på ett enklare sätt i det nationella registret.

Det är svårt att förstå varför ett nytt register skulle behövas. Vore det inte bättre att satsa på utbildning för att få fler auktoriserade tolkar – och translatorer?

Förslaget har nyligen skickats ut på remiss och remisstiden går ut den 2 april. FAT finns inte med på remisslistan men det hindrar inte att vi ändå skickar in ett remissvar vilket vi också kommer att göra. Medlemmar som tar del av utredningen är välkomna med synpunkter som vi kan baka in i remissvaret!

SVAR – OM ÄN SENT – FRÅN NOU

I samband med Rikspolisstyrelsens upphandling år 2005 skrev FAT bl.a. till Nämnden för Offentlig Upphandling (NOU). Nästan på dagen ett år senare fick vi svar – i form av ett samtal från Magnus Nilsson. Han kände väl igen de problem vi tog upp; de förekommer också inom andra verksamhetsområden. NOU försöker påverka myndigheterna men har små möjligheter att nå resultat. I realiteten är det troligen bara domstolarna som kan ingripa. Någon uppföljning av upphandlingarna sker inte, men det kanske kommer att förbättras. En sammanslagning av NOU och Konkurrensverket är på gång och det kan betyda ökade resurser.

Ett riktigt bekymmersamt faktum är att det inte ställs några krav på upphandlare och att de flesta inte har någon utbildning alls för att hantera offentliga upphandlingar ...

UPPFÖLJNING AV RPS-AVTALET

FAT har begärt uppgifter om försäljningen av översättningstjänster under RPS-avtalet och nu fått siffrorna för år 2006. (RPS har rätt till en procent av försäljningen i administrationsavgift.) De aktuella företagen är AJ Ord & Stil AB, Interverbum Localization AB, Språkservice Sverige AB och Tolkcentralen, Göteborgs stad.

Den totala försäljningen år 2006 uppgick till **8 484 606,40** kronor. Sett över hela året svarade Tolkcentralen för den största andelen, eller 48 procent, Ord & Stil AB för 27 procent, Interverbum för 22 procent och Språkservice Sverige AB för 3 procent.

Eftersom vi också fått uppgifter för första halvåret 2006 kan vi konstatera en kraftig volymökning andra halvåret, från drygt 2,3 till i runda tal 6,1 miljoner kronor. Tolkcentralens andel andra halvåret minskade dock med nästan 10 procent. Språkservices andel halverades (från 6 till 3 procent). Ord & Stil och Interverbum ökade sina andelar.

RPS har inte begärt redovisning av vilka myndigheter som utnyttjat avtalet men Interverbum (med andrahandsavtal för engelska) har ändå lämnat den informationen för första halvåret. Deras flitigaste kund då var Finansinspektionen, med Försvarets Materielverk på god andraplats. Vidare förekom bl.a. Banverket, BRÅ, Försvarsmakten, Markkontoret, Skatteverket och Västmanlands läns landsting. Eftersom Interverbums redovisning omfattade översättningar även från polska till svenska, brittisk engelska till franska, norska till brittisk engelska och japanska till svenska frågade vi Fredrik Björnström på RPS hur man förhöll sig till detta. Enligt honom ligger översättningar till andra språk än engelska utanför avtalet och betraktas som direktupphandlingar. (Betalar RPS i så fall tillbaka den enprocentiga administrationsavgiften?)

I underlaget till upphandlingen skrev RPS:

5.1.1 För översättning av engelska och frekvent förekommande språk skall anbudsgivaren kunna tillhandahålla översättning av översättare som är auktoriserad translator av Kammarkollegiet.

Formuleringen är (medvetet?) vag. En tolkning är därför att vilka översättare som helst kan anlitas om beställarna inte uttryckligen efterfrågar auktoriserade translatorer. Eftersom det visat sig att många myndigheter inte ens vet att vi finns, frågar vi oss hur ofta sådana önskemål framförs. Styrelsen har därför beslutat att vi ska skriva till ett antal myndigheter och fråga hur ofta de begär att uppdrag ska utföras av auktoriserade translatorer och hur de i sådana fall kontrollerar att kravet uppfylls.